

Patyomkin parlamentarizmus

Jogaiktól megfosztott ellenzéki képviselők a parlament falain belül és kívül

2019. november 12-én kormánypárti képviselők egy csoportja benyújtotta azt az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény (Ogytv.) módosítására irányuló [javaslatot](#) (T/8044. számú törvényjavaslat, a továbbiakban: Törvényjavaslat), amelynek következményént súlyosan sérülnének az ellenzéki országgyűlési képviselők jogai, tovább nehezülne a parlamenti nyilvánossággal összefüggő demokratikus közvélemény helyzete. Az új szabályok alapján az országgyűlési képviselőknek az önmagában is jelentős korlátozásnak minősülő előzetes egyeztetés mellett sem lesz alanyi joguk a közigazgatási szervek, közintézmények területére belépni. Amennyiben a módosító javaslatot megszavazza az Országgyűlés, akár hat hónapra is ki lehetne tiltani képviselőket a parlamentből. A tervezet az „ülés zavartalanságát biztosító” további korlátozásokat is tartalmaz, az eddigieknél jóval magasabb, jelentős mértékű bírságokkal sújtaná a „renitens” képviselőket.

Az Eötvös Károly Intézet (EKINT) álláspontja szerint a törvényjavaslat újabb állomása annak a 2010 óta tartó kiüresítési folyamatnak, amely révén Magyarországon a parlament jelenleg szinte egyáltalán nem képes betölteni a demokráciákban neki rendelt funkcióját. A kormánypárt parlamenti kétharmada miatt az ellenzéknek nincs lehetősége valós befolyást gyakorolni a döntéshozatalra, parlamenti vizsgálóbizottságok hosszú évek óta nem működnek. Ahogyan arra az EKINT a tavalyi választások után valamennyi ellenzéki képviselőnek írt nyílt levelében és a hozzá kapcsolt [elemzésében](#) is felhívja a figyelmet, az ellenzéknek az Országgyűlésben a legfontosabb eszköze az maradt, hogy a parlamentet a nyilvánosság egyik kitüntetett terepeként használja, az autokratikus berendezkedéssel szembeni demokratikus alternatíva üzeneteit juttassa el a választópolgárokhoz. Mint a társadalmi érdekek, vélemények ütköztetésének fóruma az Országház a politikai szocializáció terepe is. Éppen ezért az autoriter hatalom körülményei között a közbátorságok fenntartásában komoly felelőssége van az ellenzéki képviselőknek. A jelenlegi magyar kormányzati hatalom abban érdekelt, hogy senki ne merje megkérdőjelezni tetteit. Elutasítja a kritikát, a számonkérést és minden nyilvános kontrollt. Félelmet terjeszt.

Pulpitusfoglalás, táblafeltartás

Amint arra a fent említett elemzésünkben is rámutattunk, a választásokon mandátumot szerzett ellenzéki képviselők részvétele az országgyűlési munkában nem erősítheti azt a hamis látszatot, hogy a parlament működése, azon belül az ellenzék lehetőségei, megfelelnek a liberális demokrácia követelményeinek. Egyre több esemény utal arra, hogy ez a feszültséghelyzet mára valóban tarthatatlanná vált az ellenzéki képviselők számára. 2018. december 12-én a „rabszolgatörvény” és más jogszabályok, például az önálló közigazgatási bíróságok bevezetéséről szóló törvény megszavazásának késleltetése érdekében ellenzéki országgyűlési képviselők megakadályozták, hogy a levezető elnök elfoglalja helyét a pulpituson. Néhány képviselő telefonján élőben közvetítette az eseményt, ily módon az több millió emberhez eljutott. Mindez ugyanakkor a kormánypárti többséget nem gátolta meg abban, hogy vitatott eljárás körülmények között ugyan (a levezető elnök nem az elnöki pulpitusról vezette az ülést,

az ülésteremben kiépített szavazógépek „kártya nélküli” üzemmódban működtek), de megszavazza a törvényeket. A kormánypárti befolyás alatt álló Alkotmánybíróság utóbb a törvény közjogi érvénytelenségen alapuló alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította [15/2019. (IV. 17.) AB határozat], a kormánypárti többség pedig az akcióban résztvevő ellenzéki képviselők tiszteletdíjának csökkentését is megszavazta. 2019. október 21-én Hadházy Ákos független országgyűlési képviselő a pulpituson álló miniszterelnök beszéde alatt táblákat tartott a magasba, így fejezve ki a kormányzat működésével kapcsolatos kifogásait (korrupció, hazug kormányzati kommunikáció). A performanszjellegű esemény óriási visszhangot váltott ki, a képviselő üzenete, az akcióra az adott pillanatban kétségkívül komikusan reagáló miniszterelnök magatartását megmutató és kormánypárti reakcióról szóló képsorok – főként az internetes nyilvánosságának köszönhetően, internetes mémek formájában – rengeteg emberhez eljutottak.

A fentiekhez hasonló ellenzéki akciók megakadályozása érdekében benyújtott törvénymódosítási javaslat három új szankcionálandó magatartástípust határoz meg a már meglévő korlátozásokon túl. A módosítás értelmében a képviselői felszólalás közbeni „nyilvánvalóan indokolatlan” tárgytól eltérés, vagy ugyanabban a vitában saját vagy más beszédének felesleges ismétlése, illetőleg az ülés vagy a felszólalás *közbeszólás* útján történő „kirívó mértékű” megzavarása rendreutasítást, illetve figyelmeztetést vonhat maga után [Törvényjavaslat 18.§ - 46. § (1) bekezdés], amelynek eredménytelensége a felszólalási jog – ugyanazon ülésnapra, ugyanazon napirendi pont tárgyalására vonatkozó – megvonásával járhat [Törvényjavaslat 18.§ - 46. § (2) bekezdés]. Közbeszólás esetén akár egyhavi tiszteletdíjjal is csökkenthető a képviselő tiszteletdíja. [Törvényjavaslat 18.§ - 47. § (1) bekezdés a) pont] Az ülés, a vita vagy a szavazás menetének *zavarása*, vagy az Országgyűlés ülésének résztvevőjének az üléstermi jogai gyakorlásában vagy kötelezettségei teljesítésében való zavarása az adott ülésnapról vagy ülésről való kizárással vagy a képviselő azonnali hatályú kitiltásával járhat. (Törvényjavaslat 18.§ - 46/E. §) E cselekmény esetében akár négyhavi tiszteletdíjjal is csökkenthető a képviselő tiszteletdíja. [Törvényjavaslat 18.§ - 47. § (1) bekezdés c) pont] A kitiltást a házelnök ebben az esetben is kiszabhatja akár tizenöt naptári nap időtartamra [Törvényjavaslat 18.§ - 47. § (2) bekezdés b) pont]. Az ülés, a vita vagy a szavazás menetének *akadályozása*, vagy az Országgyűlés ülésének résztvevőjének az üléstermi jogai gyakorlásában vagy kötelezettségei teljesítésében való akadályozása a képviselő azonnali hatályú kitiltásával járhat. (Törvényjavaslat 18.§ - 46/F. §) Ebben az esetben a tiszteletdíjcsökkentés már a hathavi tiszteletdíj összegének megfelelő mértékűt is elérheti. [Törvényjavaslat 18.§ - 47. § (1) bekezdés d) pont] A házelnök ebben az esetben akár harminc naptári napig terjedő kitiltást is elrendelhet [Törvényjavaslat 18.§ - 47. § (2) bekezdés c) pont].

A véleménynyilvánítás és a képviselők jogainak aránytalan korlátozásának tűnik különösen az a rendelkezés, amely szerint az ülés, a vita vagy a szavazás menetének akadályozása, vagy az Országgyűlés ülésének résztvevőjét üléstermi jogai gyakorlásában vagy kötelezettségei teljesítésében akadályozó magatartás azonnali hatályú, akár harminc napos parlamentből való kitiltással, továbbá hathatvi tiszteletdíjnak megfelelő büntetéssel szankcionálható. Az ilyen magatartás akár a képviselő tizenkéthatvi tiszteletdíjnak megfelelő összegű fizetésmegvonással is járhat, ha felszólításra sem hagyja el az üléstermet. Az ilyen rendelkezések a vélemény szabadság aránytalan korlátozása miatt alaptörvényellenesek lehetnek.

Az ellenzéki képviselők 2018. decemberi „pulpitusfoglaló” és Hadházy Ákos képviselő néhány héttel ezelőtti „táblás” akciója során is kérdésként merül fel, hogy azok vajon jogi szempontból miként értékelhetők. Az obstrukció fogalmát az Alkotmánybíróság 1997-es határozatában akként definiálta, hogy az „a meglévő jogi eszközök formálisan jogszerű felhasználása abból a célból, hogy az adott téma tárgyalása elhúzódjon, döntés ne szülessék” [66/1997. (XII. 29.) AB határozat, ABH 1997, 397, 409.]. Meggyőző érvek szólnak amellett, hogy az ellenzéki pulpitusfoglalás a hatályos pozitív jog szerint nem jogszerű, ugyanis az ilyen jellegű magatartás az Ogytv. 51. §-ában foglalt rendzavarásra vonatkozó rendelkezését – „[...] olyan rendzavarás történik, amely a tanácskozás folytatását lehetetlenné teszi [...]” – kimeríti. Hadházy Ákos akciója viszont nem esik ennek hatálya alá, mert magatartása (a pulpitus alatt tábla magasba emelése, hang nélkül) a tanácskozás folytatását egészen biztosan nem tette lehetetlenné, cselekménye jogszerűségét legfeljebb az Ogytv. szemléletésre vonatkozó szabályai (Ogytv. 38/A. §) alapján lehet megkérdőjelezni. A miniszterelnök ezen akcióra adott fizikai reakciója, a tábla eltávolítására, Hadházy Ákos kezéből való kitépésre tett kísérlet, valamint egyes kormánypárti képviselők fizikai fellépése az ellenzéki képviselő ellen már annál inkább felveti az 51. § és akár az 50. § (1) bekezdés alkalmazhatóságát, amely közvetlen fizikai erőszak alkalmazása, vagy az azzal való fenyegetés esetét szabályozza.

Amennyiben valamennyi körülmény alapos vizsgálata alapján valóban jogellenesnek minősülnének az ellenzéki képviselők említett cselekményei, azok – noha az országgyűlési képviselők közhatalmat gyakorolnak, így vélemény szabadságuk mikéntjének és határainak alapjogi megítélése nehezebb¹ – de akár a polgári engedetlenség körébe tartozó magatartásként is értékelhetők. Amint arra korábbi, a polgári engedetlenség alkotmányjogi megítéléséről szóló [elemzésünkben](#) is rámutattunk, a polgári engedetlenség – amely mindig közügyekben történő állásfoglalás, véleménynyilvánítás – olyan magatartás, amelyet az a meggyőződés motivál, hogy valamilyen politika, szabályozás, intézkedés morálisan helytelen, igazságtalan, elítélendő. A polgári engedetlenség gyakorlója ugyan jogszabályt sért, de azért, hogy az emberek legalapvetőbb jogait érvényre juttassa. A polgári engedetlenség mindig demonstratív, mindig a nyilvánosság előtt zajlik, hiszen a célja az, hogy az igazságtalanságra, erkölcsi hibára nyilvánosan hívja fel a figyelmet, és ezzel az igazságtalansággal szembeállítva a hatalmat, elérje a kifogásolt politika vagy szabályozás megváltoztatását.

Ellenzéki képviselők belépése az MTVA székházába? Csak ha Vezérigazgató Úr áldását adja!

Az ellenzéki képviselők „pulpitusfoglaló” parlamenti akciója következményeként december közepén több nagy tüntetés is szerveződött Budapesten, ráadásul a rég nem látott tömeget megmozgató tiltakozások központi helyszíne több alkalommal is a belvárostól távol eső, a kormányzati propaganda főhadiszállásaként funkcionáló közmédia Kunigunda útjai székháza volt. A parlamenti akcióban magára találó, a tüntetők támogatását élvező ellenzéki képviselők újabb, addig ismeretlen eszközökhöz folyamodtak. 2018. december 16-án és 17-én a már említett Kunigunda útjai MTVA székházában ellenzéki képviselők jelentek meg, hogy beolvastassák – a rabszolgatörvény azonnali visszavonását, kevesebb rendőri túlórárt, független bíróságokat,

¹ Lásd például az Eötvös Károly Intézet „Üzenjünk Magyarországnak” című tanulmányának „a kormány vélemény szabadságáról” szóló részét: <http://ekint.org/lib/documents/1473849159-UzenjukMagyarorszag.pdf>

Európai Ügyészséget, független közmédiát követelő – ötponos követelésüket. A képviselőkkel a tévés vezetők nem álltak szóba és a stúdiókhoz sem sikerült közel jutniuk, mert a köztvé biztonsági emberei nem engedték őket szabadon mozogni az épületben. Végül Szél Bernadett képviselőt az örök kidobták az épületből, Hadházy Ákos és Varju László képviselőket pedig fizikailag is bántalmazták. Az akcióról a fél ország az interneten keresztül, az ott lévő ellenzéki képviselő által telefonon keresztül rögzített internetes élő adásból értesült.

Ezen esemény jogi aspektusairól szóló korábbi [elemzésünkben](#) kimutattuk, hogy az ellenzéki képviselőknek az MTVA székházába belépni, ott tartózkodni, tájékoztatást kérni, bírálatot megfogalmazni joguk volt. Az országgyűlési képviselő törvény által garantált joga ugyanis, hogy valamennyi közigazgatási szerv, közintézmény és közintézet területére beléphet, részére minden állami és önkormányzati szerv köteles az általa óhajtott felvilágosítást nyújtani. A hatályos törvényi szabályozás szerint az országgyűlési képviselő minderre pusztán képviselői igazolványa felmutatása által a képviselői minőség igazolásával, tehát további feltétel nélkül, válik jogosulttá [Ogytv. 98. § (4) bekezdés]. Ez az eddig töretlenül biztosított képviselői jog a közintézmények demokratikus működése ellenőrzésének alapvető eszköze.

Ehhez képest a most benyújtott törvényjavaslat előzetes bejelentéshez kötné a képviselők azon jogának gyakorlását, hogy bármely közintézmény vezetőjétől tájékoztatást kérhessenek, továbbá nem szól már arról, hogy feladataik ellátása érdekében valamennyi közigazgatási szerv, közintézet és közintézmény épületébe beléphetnének; „Az állami szervek kötelesek a képviselőket megbízatásuk ellátásában támogatni, és részükre a munkájukhoz szükséges felvilágosítást megadni. A képviselő valamennyi közigazgatási szerv, közintézet és közintézmény vezetőjétől előzetesen egyeztetett módon tájékoztatást kérhet.” (Törvényjavaslat 28. §) Azzal, hogy az új tervezet a közigazgatási szerv, közintézmény, közintézet vezetőjével való előzetes egyeztetéshez kötné a képviselők ellenőrzési jogát, az ellenőrzési jog lényege vesz el. A tervezett módosítás az állam átlátható működése ellenőrzésének korlátozásaként értékelendő: amennyiben azt a kormánypárti többség megszavazza, a jövőben még nehezebb lesz közjogi jogsértéseket feltárni vagy érdemben ellenőrizni azt, hogy az állam a törvényeknek megfelelően látja-e el feladatát.

Az ülések nyilvánosságának, a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek „unortodox” biztosítása

Az Ogytv. 56. § (2) bekezdése biztosítja a jogot a házelnök számára, hogy azt meghatározza az törvényhozáshoz tartozó épületek területére történő belépés és az ott-tartózkodás rendjét. Ugyanez a szakasz azt is rögzíti, hogy a házelnök nem állapíthat meg olyan rendelkezést, amely az Országgyűlés ülésének nyilvánosságát, a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit lehetetlenítené. Amennyiben a most benyújtott törvényjavaslat módosításai életbe lépnek, a házelnök lényegében egyedül dönthet arról, hogy kitiltja-e a Parlament épületéből a szerinte „rosszalkodó” képviselőket és egyéb „renitens” személyeket (például újságírókat). Döntése alapján – legfeljebb hat hónapra vagy az adott ülés végéig – megtagadható az az Országház, az Országgyűlés Irodaháza, továbbá az Országgyűlés Hivatala és az Országgyűlési Őrség területére a belépése annak, akinek az ezen épületekben való ott-tartózkodás házelnök által meghatározott rendjét „súlyosan megszegi”,

továbbá annak, akiről az Országgyűlési Őrség megalapozottan feltételezi, hogy ezekben az épületekben „az Országgyűlés működését megzavaró, az Országgyűlés tekintélyét, rendjét súlyosan sértő tevékenységet folytatna, vagy magatartásával az ott tartózkodók biztonságát veszélyeztetné.” (Törvényjavaslat 20. §)

A parlamenti nyilvánosság korlátozása sem most kezdődött, 2010 óta fokozódó tendenciát mutat. Az országgyűlési képviselők elszámoltathatósága szempontjából kulcsfontosságú sajtónyilvánosságot már eddig is súlyosan korlátozó házelnök² friss – az országgházi sajtótudósítás rendjére vonatkozó házelnöki – [rendelkezése](#) 2019. október 21-től nemcsak az Országház, de a Képviselői Irodaházban is súlyosan korlátozza a tudósítók, újságírók szabad mozgását. Az új rendelkezések értelmében mostantól nem lehet például rögtönzött interjúkat készíteni a képviselőkkel, vagy a miniszterelnökkel, illetve, ha egyszer nemet mond az interjúra egy képviselő, nem lehet tovább kérdezni. Tudjuk, hogy igazi hatása akkor lehet a kormányzat ellenőrzésének, ha független sajtó képes közvetíteni, tudósítani a hatalom birtokosainak tetteiről. A sajtószabadság de facto felszámolása a nyilvánosság legmagasabb közjogi terepének korlátozásával érte el csúcspontját.

„A botrány” diszkrét bája

A Nemzeti Együttműködés Rendszere precízen véghezvitt közjogi rombolására³, maffiaszerű, oligarchikus gazdasági klientúrájának korlátlan terjeszkedésére⁴ alapozva olyan, a modern nyugati demokráciában ismeretlen intézményesített manipulációs gyakorlatot tart fent⁵, amely révén képes elérni, hogy a neki nem tetsző gondolatok, álláspontok csak a társadalom egy szűkebb, jellemzően városokban lakó, egzisztenciálisan jobb helyzetben lévő, az internetes információs csatornákhöz különösebb akadály nélkül hozzáférő rétegéhez jutnak el. A kormányzat a társadalom propaganda által foglyul ejtett részét, amely halmazba nem csekély számú honfitársunk tartozik⁶, idegen bevándorló hordákkal való riogatással, pár kiló ajándék krumplival egy-egy voksolás idejére maga mögé tudja állítani. Noha úgy tűnik, hogy e nagyon leegyszerűsített képletből egyelőre az következik, hogy a jelenleg a kormányzat javára torzított választási rendszerben a Fidesz stabil győzelmet érne el a 2022-ben esedékes következő országgyűlési választásokon is, az október 13-i önkormányzati választások eredménye – amely, ahogyan arra az elemzők⁷ is utalnak, jelentős ellenzéki sikerként értelmezhető – nyugtalaníthatja a kormánypártot. Ráadásul a Fidesz 2010-es hatalomra kerülését követő nyolc évben tetszhalott állapotban lévő ellenzék az elmúlt egy évben több olyan, fentebb már érintett akciót produkált, amelyek rávilágítottak a NER működésének alapját biztosító, eddig gránit szilárdságúnak tűnő hatalomtechnikai (jogi-politikai) mechanizmusok sebezhetőségére. Ezeket az érzékeny pontokat tulajdonképpen minden esetben egy-egy, elsősorban kommunikációs szempontból érdekes esemény, botrány tette láthatóvá. A fentebb ismertetett ellenzéki akciók egytől egyig óriási médiavisszhangot váltottak ki, az azokról készült képsorok hetekig uralták

² Lásd például: https://tasz.hu/files/tasz/imce/2010/tasz_allaspont_orzaggyulesrol_szolo_torvenyjavaslat.pdf

³ Bővebben lásd Majtényi László, Zsugyó Virág (szerk.): *Harc az alkotmányért*. Kalligram, 2019.

⁴ Bővebben lásd Magyar Bálint (szerk.): *Magyar polip - A posztkommunista maffiaállam*. Noran Libro, 2013.

⁵ <https://24.hu/belfold/2019/05/31/sik-endre-moralis-panik-propaganda/>

⁶ Bővebben lásd: <https://mertek.eu/2019/07/11/ballib-tulsuly-helyett-fidesz-buborek/>

⁷ <http://republikon.hu/elemlzesek,-kutasok/191016-bp-vidék-elemzes.aspx>

a kormányzattól független hazai médiafelületeket, a legdurvább jelenetek (például az ellenzéki képviselők fizikai bántalmazása az MTVA székházában) a világsajtót is bejárták.

Mindez természetesen nem különösebben meglepő. A nyugati demokráciákban, de még a posztkommunista közép-európai térség államaiban (Románia, Szlovákia) is sorra buknek bele korrupciós, vagy egyéb, kommunikációsán jól megragadható botrányba akár komplett kormányok is. A kortárs szociológiai megközelítések között is markánsan jelen vannak azok az elméletek, amelyek a társadalmi-közéleti folyamatokkal kapcsolatos jelenségek magyarázatát – például, hogy miért építi populizmusra, ellenségképgyártásra hatalmát egy politikai alakulat – az ember identitását, személyiségének konstrukcióját, társadalmi pozícióját alapvetően befolyásoló információs hálózatokhoz való kapcsolódási potenciálra építő, hírfogyasztásra épülő információs társadalmi összefüggésekre (Scott Lash)⁸, a magát a politikai szférát, aktorainak magatartását is alapjaiban befolyásoló, ún. „deszinkronizált társadalmat” eredményező „társadalmi gyorsulás” koncepciójára (Hartmut Rosa)⁹ alapozzák. Ezen megközelítések közös pontja, hogy a politikai szféra kénytelen reagálni, sőt, igazodni a kommunikációs technológia elképesztően gyors fejlődése miatt folyton változó társadalmi-nilvánossági dinamikára, amely kényszer – amint arra egyes hazai kutatók is rámutatnak¹⁰ – egyaránt magában foglalja a demokratizálódási potenciált és az autokratikus folyamatok erősödésének veszélyét is. A Fidesz érzi kommunikációs fölénye, a közmédia¹¹ kormányzati kézivezérlésre és a nemrég nemzetstratégiai jelentőségűnek nyilvánított Közép-Európai Sajtó és Média Alapítványra¹² épített „propaganda-acélkupola” minden lehetséges eszközzel történő fenntartásának jelentőségét. A magyar kormánynak az információs, hálózati társadalmak nyugati, „tisztá” modelljének a szociológia által azonosított olyan jellegzetességeitől egyelőre nem kell komolyan tartania, mint például attól, hogy a társadalomban betöltött pozíciót az határozza meg elsősorban, hogy az egyén rutinosan, készség szinten használja-e azokat a telekommunikációs hálózatokat (pl. az internetet), amelyek ugyan szintén manipulálhatók, ám államilag (legalábbis egyelőre, uniós tagállamként) kevésbé monopolizálhatók vagy korlátozhatók. Ugyanakkor az elmúlt egy év nagy visszhangot kiváltó ellenzéki akciói, általános rendszerkritikába hajló tüntetései, valamint az önkormányzati választások friss eredménye, annak nyilvánvaló összefüggése a leginkább az interneten terjedő korrupciós, szexuális botrányokkal, reagálásra kényszerítik a rezsimet. Ennek egyik nyilvánvaló megnyilvánulása a parlamenti nyilvánosság, a „rendetlenkedő”, a hatalmi színjátékhoz

⁸ Lash, Scott: *Critique of Information*. London: Sage, 2002.

⁹ Rosa, Hartmut, Scheuerman, William E.: *Social Acceleration: A New Theory of Modernity*. The Pennsylvania State University Press, University Park, Pennsylvania 2009.

¹⁰ Lásd például Sik Domonkos: *A klasszikus és késő modernitás egyesített elmélete*, Társadalomtudományi Szemle, 2014:(4) pp. 150-181.

¹¹ Lásd bővebben: Bencsik, Márta (2018): A közszolgálati média szerepe az álhírek és dezinformáció elleni küzdelemben in Mérték Füzetek 16. 14–21. <https://mertek.eu/wp-content/uploads/2018/11/16-mediamegfigyeles-hun-2018-11-04-01-single.pdf>

¹² Lásd bővebben a Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központ (The Centre for Media Pluralism and Media Freedom) által a Közép-Európai Sajtó és Média Alapítványról, az Európai Bizottság megrendelésére készült friss tanulmányt:

https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/64284/Hungarian_media_market.pdf?sequence=1&isAllowed=y

asszisztálást remélhetőleg egyre inkább visszautasító ellenzéki országgyűlési képviselők megregulázására tett kísérlet.

Merénylet az alkotmányosság, jogállam és parlamentarizmus ellen

A parlamentarizmus alapvető funkciói ellentétesek az autokrácia intencióival, végső soron ugyanarra a sorsra jutnak, mint az Alkotmánybíróság: formális, tényleges funkciógyakorlás nélküli közjogi intézménnyé válnak. A parlament demokratikus körülmények között nem a többség mechanikusan működő szavazógépezete és a kormányzat törvénygyára, hanem a konszenzusképzés terepe, ahol nyilvánosan megjelenő racionális érvek vitájában alakulnak ki a politikai közösségre kötelező normák. Nem vagyunk naivak, tudjuk hogy a modern parlamentarizmus súlyos kihívások terhe alatt működik, a megnövekedett szabályozási igény, a bonyolult és gyorsan változó környezet valamint a pártok fokozatos eloldódása a tényleges társadalmi érdekektől illuzórikussá tette a törvényhozás társadalmi integrációt elősegítő funkcióját. Ezért vált fontosabbá az egyre nagyobb hatalmat magába gyűjtő kormányzatok ellenőrzése. Ahogy gyengült a törvényhozás önálló szerepe és vált a törvényelőkészítő végrehajtó apparátus szakszervezetévé, úgy erősödik az igény arra, hogy ezt az erőkoncentrációt annak működésében, konkrét ügyekben a parlamenti bizottságok és a plénum az ellenőrzése alá vonja. Ez az ellenőrzési funkció csak akkor működik, ha a bizottságokat nem gyűri maga alá a kormányzati többség nyers politikai logikája, ha a kisebbségi pozíciókat védelem illeti, az ellenőrzést nem az ellenőrzöttek dominálják, az egyéni képviselőknek különleges jogosítványaik vannak. Ezeket a különleges jogosítványokat a választók érdekében működtetik, egészen pontosan minden választó érdekében, mert a kormánypárt támogatói sem adtak felhatalmazást a hatalommal való visszaélésre és jogszerűtlen működésre.

A parlamenti ellenőrzés funkciója szervesen kapcsolódik a nyilvánossághoz: láthatóság nélkül nincs hatása, a hatalommal rendelkezők ritkán látják be maguktól, pusztán racionális érvek hatására, hogy visszaéltek hatalmukkal. Csak a politikai következményektől tartva, a választói, állampolgári felháborodástól félve terelhetők vissza a jogszerűség és megegyezés terepére. A korlátozott kormányzati hatalmat, a jogállam alapjait ezekkel az eszközökkel szolgálhatja a parlamentarizmus. Ezt azonban képviselők csinálják, a képviselők tényleges cselekvési szabadsága ennek a funkciónak van alárendelve. E funkciók nem működhetnek, ha a kormánypárti képviselők minimális autonómiával sem rendelkeznek és nem ismernek mást, csak a pártelnök, kormányfő, a vezér akaratát (sajnálatos módon ezt tapasztalhatjuk 2010 óta). De nem sajnálatos, hanem egyenesen az alkotmányosság, jogállam és parlamentarizmus elleni merénylet, ha a többségi akarat adminisztratív, jogi korlátozásoknak veti alá az ellenzéki képviselők ellenőrző és véleménynyilvánító tevékenységét is.